

Rudi Erebara – Albania

Epika e yjeve të mëngjesit (2016)

The Epic of the Morning Stars

Publishing House Ombra GVG

Biography

Rudi Erebara was born in 1971. He is a poet, novelist and translator. After graduating in 1995 at the Academy of Fine Arts, he embarked on a career as a political analyst, a journalist in several national newspapers and as an editor in chief. He is the author of two books of poetry, Fillon Pamja (There Begins the View), 1994, and Lëng argjendi (Silver Juice), 2013. His two novels are Vezët e thëllëzave (Eggs of the Quails), 2010, and Epika e yjeve të mëngjesit (The Epic of the Morning Stars), 2016.

His accomplishments include: Translator of the Year 2013, for the translation of *Brave New World* by Aldous Huxley, and Translator of the Year 2015, for the translation of *Moby Dick* by Herman Melville, both awarded by Cult Academy Albania; Translator of the Year 2012, for the book of poetry *The Wind Is My Savior* by A. R. Ammons, awarded by the Jury of Tirana 15th National Book Fair; winner of the national poetry competition Migjeni in 1993 and 1996, organized by Soros Foundation, Albania; winner of the 8th of December Prize with *The House* in 1992; and winner of the Poem of the Year in 1991, awarded by the University of Tirana.

Synopsis

The novel *Epika e yjeve të mëngjesit (The Epic of the Morning Stars)* is a testimony to the destiny of Suleyman, an Albanian painter employed at the state decoration company in the capital of Albania. A technical issue occurring on 16 October 1978, the birthday of Albania's dictator Enver Hoxha, is attributed to him by the State Security Services. Around this time, Albania is about to sever its relations with Mao's communist China. Also on 16 October 1978, Józef Wojtyła, a priest from communist Poland, becomes Pope John Paul II in the Vatican. In the late evening of 16 October, a heavy shower washes away the letters of the slogans written by the state decoration company in deep red, the symbol of the blood spilled during the war for freedom by the communist fighters. Even though the festivities are over, the state security, under the direct orders of the communist dictator, starts the hunt for the perpetrators, even though no perpetrators could possibly exist. Suleyman is a man singled out as standing on the other side of the trench of class warfare, conceived and fanatically carried out by the ruling communists. As he feels he is being singled out as a victim, Suleyman tries to change his name to Edmond. He also makes a painting showing some partisans around a fire. This is viewed as a good enough reason for Suleyman to be punished.

Epika e yjeve të mëngjesit

Rudi Erebara

Edmondi hapi shishen e fernetit, akoma me bukën me groshë në gojë. Mbushi gotën. Gromsiu. "Sot me 16 tetor 1978, populli shqiptar feston duarplot me arritje e tejkalime të planit në çdo fushë të jetës, për ditëlindjen e udhëheqësit të shtrenjtë të partisë. Po japim lajmet kryesore në radio Tirana", por ai nuk u kushtoi vëmendje. Kur mbushi gotën e dytë, jashtë nisi erë e marrë. Dritaret filluan të uturijnë. Pastaj ia dha shiu me pika të mëdha si trumpetë mbi xhama, me pushime, pas çdo shkulmi të erës. "Sikur nuk e përmendin më Kinën në çdo fjali," mendoi. Hoqi pjatën dhe lugën, i çoi në lavapjatë. I shpëlau me ujë të ftohtë dhe ktheu përmbys pjatën. Lugën ia la përmbi. Fshiu tavolinën. U soll nëpër shtëpi me cigaren në gojë, se nuk donte të flinte aq herët. U ul të marrë një dosje fajaziti. Donte thjesht të shtynte gjumin, edhe për një gotë tjetër. Me gotën e tretë, sikur i kaloi lodhja e mbledhur. U kujtua me qejf se të nesërmen kishte një ditë të lehtë. Shiu jashtë u kthye në stuhi. Atij i pihej edhe një gotë tjetër, por i erdhi gjumë. Mori radion në dhomë. E çoi te Rai me zë shumë të ulët. Hyri në shtrat dhe pastaj e humbi mendjen. U zgjua më vonë kur u bë fresk, gati ftohtë. Fiku radion. Nesër, tha me zë. Shiu ra me hope pas furtunës së parë. Por pas çdo hopi, ia dha me rrebesh. Mëngjesi zbardhi njëngjyrësh. Dielli kur doli, zgjati sa një pikë qumështi në kafe. Edmondi e pa vetëm një herë në skep të malit, në mes të vorbullës së reve si një pullë e bardhë në murin ngjyrë blu çeliku të ajrit. Pastaj u tret. Picërroi sytë të shohë orën. Pastaj me zë që ta dëgjonte vetë se qe zgjuar tha: të shohim njëherë mos u zgjodh Papa! Radio me bateri lëshoi zë si gërrvima e çjerrë e një metali kur kruhet pas një muri. Edmondi fërkoi sytë, sikur kërkonte të lexonte më mirë germat e fjalëve mbi radion ngjyrë bojëqielli: "Iliria" 2 banda 8 tranzistorë/ volumi/ sintonia, M-çelësi i zi-S, për valët e mesme e të shkurtra. Ngriti pak zërin. Pastaj me kujdes qëroi frekuencën dhe gati krejt kur nuk e priste, buçiti: Kampari eeee alegria! Edmondi uli zërin me aq ngut, sa dëgjoi për së dyti shtrakun. Heshtja e thyer dhe e rivënë iu duk si lëndë që i rrinte pezull në dhomë e shtyhej duke u dridhur me padurim mbas xhamit të dritares. Ai vuri veshin të dëgjonte me zë të ulët lajmet. Ishte ende shumë heshtje. Zëri i spikerit kaloi i padukshëm, nga errësira e valëve, nëpër zorrët e radios, përmes altoparlantit, doli në errësirën e freskët të dhomës dhe hyri në errësirën e veshit të tij sikur u ndez një dritë. - Buongiooorrrnooo stamattittna aaaa, tuuuutttiiii! Dje, më datë 16 tetor 1978, pas tre ditësh që nga e shtuna, konklava papale zgjodhi papën e ri, kardinalin polak Karol Józef Wojtyła me 99 vota nga 111, në ditën e tretë. Papa e pranoi zgjedhjen me këto fjalë: "Me bindje në besimin në Krishtin, Zotin tim dhe me besim në Nënën e Krishtit dhe Kishën, pa marrë parasysh vështirësitë, unë e pranoj." Papa ka zgjedhur emrin Xhiovani Paolo Sekondo, për nder të Papës së ndjerë, Xhiovani Paolo Primo. Papa iu drejtua popullit jashtë protokollit të zakonshëm të Vatikanit: Të dashur vëllezër dhe motra, ne jemi të hidhëruar nga vdekja e të dashurit tonë, papës Xhiovani Paolo Sekondo dhe kështu që kardinalët u thirrën për një bishop të ri të Romës. E kanë thirrur nga një tokë e largët... e largët edhe megjithatë e afërt, për shkak të Lidhjes sonë në besimin dhe traditave të krishtera. Unë kisha frikë ta merrja këtë përgjegjësi, megjithatë e mora këtë përgjegjësi, në frymën e bindjes ndaj Zotit dhe besnikëri të plotë ndaj Marias, Nënës tonë më të shenjtë. Unë po flas me ju në gjuhën tuaj... jo! Në gjuhën tonë italiane. Nëse bëj ndonjë gabim, ju lutem, "më qortoni"... – tha Papa me humor duke shtrembëruar me dashje fjalët "me qortoni"... Papa Vojtila është i 264-ti në listën kronologjike të papëve, edhe është i pari jo-italian në 455-së vite. Në moshën vetëm 58 vjeçare, ai është më i riu i papëve... – këtu heshti radio nga dorë e Edmondit të mbledhur si kërmill. – Me bismilah! – tha ai dhe kërceu me gëzim përpjetë. – Polaku jonë u bë Papë.

Zëri shkoi nëpër mugun që thyhej nga drita, sikur të ishte një lëndë që e kap me dorë. Ai kërkoi kuturu poshtë në dysheme të gjente çorapët. Nga goja i dihatej shpejt hukama e gëzimit. Buzëqeshja iu mpiks në fytyrë dhe ngadalë iu kthye në një ngërdheshje nga padurimi. U ul në shtrat me kokën poshtë. Në turbullirën e pllakave prej betoni me granil gri, bllacat e zeza të çorapëve bënin kontrast. I dha hov trupit të mpirë nga gjumi. Tringëllima e xhamit që dridhej nga moti e bëri të shohë përsëri orën. U çua ndezi dritën. Mori radion dhe çoi shigjetën e sintonisë derisa i doli Tirana. Fiku radion. Hapi dritaren. Hukati jashtë nja dy herë të maste të ftohtin. Iu bë sikur ky gëzim i çuditshëm doli fshehtas jashtë me hukamën dhe u end nëpër qytetin me qiell të nxirë, si një fantazmë e vogël e padukshme.

Shkoi në banjë. Ndaloi përpara pasqyrës për të parë me sytë e vet, buzagazin e mpiksur mbi buzë. Kaloi njëherë dorën në faqen e parruar, mori të dalë, te dera e banjës ndali, pa përsëri orën, rifreskoi fytyrën me një buzëqeshje tjetër ngadhnjyese mbi themelet e së parës, edhe tha me zë: Sot duhet një e rruar taze, si për dasëm, tunxe Sulejman: shoku Papë është polaku jonë!

Në kuzhinë vuri xhezven katërshe mbi plitkën elektrike. Shkoi mori radion e la mbi tavolinë. Aty kapi një kore buke. Pa orën. Dëgjoi shtatë minuta Rain me radion te veshi. Pastaj e ktheu te radio Tirana dhe i ngriti zërin. Për shtatë minuta uji u ngroh. Shkoi të rruhej në banjë. Shkumoi me furçë mbi faqe sapunin e rrojes, ndërsa përtypte koren e fortë të bukës së thatë, duke u rrekur mos i merrte buza shkumë. Nga radio i vinte zëri stoik i spikeres. Numëronte tejkalimet e planit dhe përpjekjet heroike për të plotësuar detyrat e planit të gjashtë pesëvjeçar nga kantjeret heroike të veprave të lavdishme industriale. Spikerja i mëshonte fort germës rr-ë, edhe kur fjala kishte thjesht r-ë. – Për ta bërë më të rreptë, më të rrëndë, më të rrëndësishme, atë që i kishin shkruar të tjerë njerëz, – tha Edmondi me zë.

- Me rritëm rrevolucionarr, marrshojmë! – tha me zë me shumë kujdes Edmondi, ndërsa tërhiqte pas faqes me elegancë, briskun e pabesë "Astra". – Ne rruhemi me brrisk rroje rrevolucionar, more rrevizionistë kinezë! Rroftë brisku rrevolucionar! Rroftë populli vëlla kinez qe nuk e rruan hiç, se nuk ka çfarë të rruajë. Rroftë kafja me fërrnet, fitorre!

Edmondi ndërpreu rrapëllimin e fjalëve kur i hodhi ujë të ftohtë fytyrës. Turfulloi si kalë dhe mori me të shpejtë peshqirin të fshihej. U fërkua fort të ngrohej. – Rrevizionistët sovjetikë na rruajnë bithën me rrënjë katrrorre... Maskarrenjtë! Të poshtrrit! Trradhëtarrët! Shkrruaje me gërrma të mëdha: më shpejt, më larrt, më larrg. – Nga radio në kuzhinë vinte në sfond të lajmeve kollona zanore e një marshi punëtorik dhe Edmondi përshtati refrenin e këngës me rrojen: Në njërrën dorrë kazmëëën, / atdheun trraallala, / në njërrën dorrëëëë pushkëëëën/ trrala la trrra lala/ ne eeecccim përrpaarrra, përrparra, gjithmonë... – shtrak e ktheu rrotullamen dhe pastaj heshtje shiu.

Doli deri jashtë te shkallët, pa orën, pa edhe jashtë motin me një shpresë të pavend, se mos nuk binte shi, përpara se të kthehej përsëri të marrë çadrën. Një bezdi e përhershme. Kujdesi mos i thyhej. Frika mos e humb, apo mos ia vjedhin. - Katër ditë rrogë, të blesh një çadër shiu, - murmuriti me vete siç bënte gjithmonë, sa herë i fuste bishtin në dorë. Kur ktheu çelësin në bravë tha me zë, por ama aq sa ta dëgjonte vetëm vetë, në sinkron me kërcitjet e bravës: shkrruq, shkrrëq, shkrrëq, shkrruq. Të hiqte atë merakun që i bëhet njeriut kur del nga shtëpia, se mos nuk ka mbyllur portën. Zbriti shkallët duke trokitur majën e çadrës një për një, hap për hap. Katër kate zbriti të dilte prej ndërtesës së ngritur me punë vullnetare nga apartamenti 11, deri jashtë në rrugë, nga hyrja 3. Shtëpia i mbeti pas atje lart, dy dhoma me një kuzhinë, bosh, fillikate. Ai shkoi drejt, e la pas shpine. Mendoi për prindërit si i vdiqën njëri pas tjetrit edhe ia zbrazën jetën. I lanë kutitë boshe të dhomave, kujtime dhe liri, kaq shumë sa nuk i përdorte dot. Një zakon i përditshëm ky kujtim i vështirë, sa herë që i shkonte mendja se po linte shtëpinë vetëm; aq sa prej kohësh përpiqej me veten ta luftonte, sikur ta kishte një ves.

Liria dhe vetmia shkonin bashkë, siç shkon dita me natën, edhe i binin rëndë sidomos fundjavave. Mblidheshin bashkë si tojë dore derisa bëheshin nyje, edhe ai ngelej me lëmshin e kujtimeve të pazgjidhshme. Largësia nga koha e ndarjes zmadhohej e thellohej si hendekun e baltës që e hanë ujërat e dimrit dhe e mbushin thatësirat e verës. Netëve të gjata të dimrit ia hante trishtimi atë që kishin mbushur me gëzim brenda tij, ditët e gjata të verës. Atij i dukej sikur vërtet deri aty në faqen e radios, ngjitur pas faqes së tij, shkonte skarpati i hendekut të zbrazët. Vetmia aty kapej e aty thyhej. Pritej nga plastika e kutisë së radios, si nga një pendë e mbyllur metalike. Muzika dhe zëri i të panjohurve në italisht, shpesh e pakuptueshme nëpër këngët e reja, ashtu siç era kur shkon përgjatë hendekut e del në anën tjetër me aroma të

pakuptueshme, sikur i bëheshin një urë, se ia kujtonin që të gjitha pengesat kalohen, ngaqë e hidhnin në kohë më të mira, ku kujtimet e bukura i glazuronin ditën, siç lyen drita e diellit të verës, muret e fasadave të shtëpive të vjetra të plazhit me një ngjyrë gjalpi, gati në atë tonin e butë që u merr lëkura pas gjunjve vajzave të nxira, nga refleksi i fundeve të bardha.

The Epic of the Morning Stars

Rudi Erebara

Translated from Albanian by Rudi Erebara

Edmond popped the Fernet bottle open, his mouth still full of bread and half-chewed beans. He filled his cup to the brim. He burped. "Today, on 17 October 1978, we, the verily exuberant people of Albania, mark the celebration of the anniversary of our beloved Party leader, through a host of achievements and over-fulfilments of the central plan in all fields of life. This is the main news edition in Radio Tirana..." but he paid no attention. A gust of wind blew like mad outside as he filled the second glass. The windows crackled. Then the rain started to fall down in heavy drops, pounding the glass, with small interruptions every now and then when the wind blew anew. "It looks like they stopped mentioning China every second word," he thought. He put away his plate and spoon on the sink. He washed them in cold water and capsized the plate. He put the spoon on top of it. Then he swept the table clean. He wandered around, cigarette tucked in his mouth as he did not want to sleep that early. He sat down and picked up a folder, then he went to take another sip to scare the sleep away. The third glass wiped away the rest of his hoarded fatigue. It happily dawned on him that tomorrow would be an easy day. The rain outside shifted into a thunderstorm. He wanted to have another glass, but then again he was too sleepy. He took the radio into the room. He tuned in to an Italian channel and kept the volume down to the minimum. He lay in the bed and got lost in revelry. He woke up just a bit later as the room became chilly. He turned off the radio. The rain started to fall with brief intermissions after the first thunderstorm.

The morning dawned in a single colour. The sun broke through dimly as a dot of milk on the coffee. Edmond glimpsed it only once on the tip of the mountain, wrapped in a maelstrom of clouds as a white blotch on the steely-blue wall made of air. Then it vanished. He blinked and looked at the clock. Then he spoke out just to listen himself speak: let's see if we've got a new pope! The battery-powered radio started crackling like a piece of iron sweeping on the wall. Edmond rubbed his eyes and read the letters on the blue top of the radio: 'Illiria 2 bands 8 transistors/volume/tuning/Mblack key, 2 for medium and short-range.' He turned on the volume, just a bit. Then he adjusted the frequency, and right when he least expected it, the radio started roaring in Italian: "Campari ed allegria!" Edmond abruptly turned the volume control down to the cracking off noise again. The broken and reinstated silence came over him as a substance suspended in mid-air, impatiently vibrating behind the window pane. He pricked up his ears so as to listen to the news at the minimum volume. The silence was still on. The voice of the speaker cut invisibly from the darkness of the radio waves into the viscera of the radio, from the loudspeakers out into the fresh twilight of the room, then into the dusk of his ears, lighting up a flame inside them

Buongiooorrrnooo stamattittna aaaa tuuuutttiiii! Yesterday, on 16 October 1978, three days after last Saturday's session, the papal conclave elected the new pope, the Polish cardinal Karol Józef Wojtyła, with 99 out of 111 votes. The Pope accepted his election with the following words: "Faithful to my belief in Christ, my Lord, and faithful to Our Lady the Mother of Christ and to the Church, regardless of the difficulties I accept." The Pope has chosen the name of Giovanni Paolo Secondo in honour and remembrance of the late Pope

Giovanni Paolo Primo. The Pope addressed the crowd in the Vatican City with these words that stood out of the protocol: "Dear brothers and sisters, we are saddened at the death of our beloved Pope John Paul I, and so the cardinals have called for a new Bishop of Rome. They called him from a faraway land – far and yet always close because of our communion in faith and Christian traditions. I was afraid to accept that responsibility, yet I do so in a spirit of obedience to the Lord and total faithfulness to Mary, our most Holy Mother. I am speaking to you in your – no, our Italian language. If I make a mistake, please 'corrict' me..."

Wojtyła became the 264th pope, according to the chronological list of popes, the first non-Italian in 455 years. At only 58 years of age, he is the youngest pope... here the radio control was promptly turned off by Edmond's eager hand, curled all around it as a snail's shell around the snail. Allah is great! He jumped for joy – our Polish mate became pope!

His voice cut through the dusk broken down by the city light, as if it were something tangible. He fumbled haphazardly on the floor to reach his socks. A heavy groan emanated from his throat. His smile turned into a frown and then gradually into an impatient grimace. He sat on the bed with his head down. The silhouettes of his socks gave a faint contrast against the fuzzy background of the tiles cast in grey concrete blocks. He pulled up his body numbed from sleep. The rattle of the glass vibrating under the thunderstorm made him look up to the clock. He stood up and switched on the light. He took the radio and tuned in to Radio Tirana. He switched it off and opened the window. He sniffed a few times outside just to gauge the cold out there. It appeared to him as if his strange feeling of happiness sneaked out with the sniffs and started roaming the city outside, under the bleak sky, as a little invisible phantom.

He went to the bathroom. He stopped in front of the mirror so he could see with his own eyes the frozen smile on his lips. He swept his hand over his unshaven cheeks, made a move to get out, before stopping at the bathroom door. He looked at the clock again as he managed to put up another victorious smile on the ruins of the vanished one, and he said in a loud voice: I need to be clean-shaven, as if I'm going out to a wedding, venerable Tóngzhì Suleyman: our Polish mate is now Comrade the Pope!

He put the coffee pot on the electric burner. He took the radio and put it on the table. He grabbed a bread crust and saw the clock. He heard seven minutes worth of Italian radio, the radio tightly pressed on his ear. Then he switched to Radio Tirana and turned up the volume. The water boiled in seven minutes. He went in the bathroom to shave. He put some foam on his cheek as he gnawed at the dry bread crust, trying to spare his lips from the foam. The brave voice of the speaker rattled the radio case. It enumerated the rate of overfulfilments of the central plan and the selfless endeavours to fulfil the tasks of the sixth five-year plan in the heroic battlegrounds of the large industrial compounds still under construction. The speaker put a heavy stress on the 'r' sound, she made everything sound strrronger, tougherrr, grrreater, and everything sound like somebody else put it on the script for her, Edmond said loudly.

- We marrrch forrrward, in a revolutionary rrhythm! – he prudently chanted, as he elegantly swept his face with the tricky blade of the Astra razor – We shave our faces with the rrrevolutionary rrrrazor you damn Chinese rrrevisionists! Long live the rrrevolutionary rrrazor! Long live the Chinese folks who don't give a damn about shaving for they've got precious little hair to shave. Long live coffee with Fernet... to victorrry!

Edmond made an abrupt end to his heroic chanting by splashing a handful of water on his face. He grunted and started to wipe his face dry with a towel. He rubbed the cloth vigorously on his face so as to get warm – may the bloody Russian revisionists lick our asses down to the square root... Bastards! Rascals! Traitors! Let's write it down in huge letters: faster, further, higher – the radio played the soundtrack of some worker's march and Edmond adapted the refrain to the rhythm of his shaving moves: "The pickaxe in the one hand / our country lalala / the rifle in the other hand / lalala, lalala / we press forward, always forward..." He turned the radio control off and the silence of the rain carried on.

He went outside and down to the staircase, glanced at the clock and at the weather outside in the vain hope that there was no rain, and then he turned back to fetch the umbrella. That umbrella was a source of permanent nuisance. One had to take care not to break it. One had to mind so that it did not get stolen. Buying a new umbrella is five working days' worth, he mumbled to himself as he always did, as he grabbed it by the hand grip. As he turned the key in the lock, he said in a loud voice – yet only loud enough for him to hear – and in sync with the cracking of the lock: crick-crack. He did this to convince himself that he actually locked the door. He went downstairs bumping his umbrella at every step, one bump following the other.

He went four floors down and then exited the building, constructed by volunteer work, from exit three. His home, apartment 13, remained up there; two rooms and one kitchen, empty and lonesome. He went straight ahead, turning his back on it. He thought of his parents, about how they died one after the other, about how it emptied his life. They left him with the void boxes of his apartment's rooms, they left him alone with

his memories and his freedom, lots of freedom, so much he couldn't possibly make use of it all. That daily remembrance was quite a difficult feat to accomplish, and it was hard for him every time he thought about leaving his home behind; he struggled with this habit as if it were a vice.

Freedom follows loneliness, as days follow nights. It took its toll on him, especially on weekends. It got entangled into his loneliness until both became a knot, and he was all alone in the whirlwind of his unsolvable memories. The time and space of their absence grew bigger as a trench dug in the mud gets bigger from the water collected in winter. In the long winter nights, the sadness ate up what once filled him with joy in the long summer days. It appeared to him as if the case of the radio pressed on his cheek was the embankment of that empty trench. There the loneliness got finally stuck and ground to a halt. The plastic radio case vibrated with music and unknown voices speaking in Italian. No words were intelligible in the new songs, they sounded like the wind blowing into an empty ditch, blowing out from the other side with unfathomable scents reminding him that all obstacles can be overcome, as they made him reminisce of bridges leading into better times, when fine memories shined up his days, as the summer sunshine brightened the facades of old beachfront houses with a butter-like colour, similar to the reflection of white skirts on the skin of suntanned young girls' knees.

2017

Rudi Erebara – Albania

Epika e yjeve të mëngjesit

The Epic of the Morning Stars 592 pp, 2016

Translations: The rights for translation have not been sold yet. (*Last Update – March 2017*)

Publishing House **Ombra GVG**Blv "Gjergj Fishta"
Kompleksi Tirana 2000. Kulla 4. Ap. 4.

Tirana – Albania Tel. +355 42 224 986

Contact: info@ombragvg.com

Rights Manager: rights@ombragvg.com

ISBN: 978-9928-06-162-1

EUPL / FEP-FEE – Rue Montoyer, 31 – B-1000 Brussels – T. +32 (0)2 770.11.10 info@euprizeliterature.eu – www.euprizeliterature.eu

